

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vákár L. könyv- és papírkereskedése Csikszereda, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
— Telefon hívószám 20. —

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. ELTHES GYULA

Megjelenik minden szerdán.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.).
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak.
Kéziratok nem adatk vissza.

A monarkia külpolitikája.

Csikszereda, július 18.

A három évig tartó háboru Magyarország és Ausztria népeinél megérlelte a békevágyat s mi sem természetesebb, mint az, hogy a kettős monarkia külpolitikájáért, felelős tényezők minél előbb megvalósítani óhajtanak népeik e legfőbb vágyakozását. Nem a mi kormányaink az okai, hogy eddigelé nem lehetett befejezni a háborut. Ambátor mi voltunk a megtámadottak s jóllehet, a fél világ ellen küzdve, miénk lett a győzelem, megragadtuk az első alkalmat a becsületes béke felkínálására. Nem vártunk, amíg ellenségeink végkép összerogynak, nem lestük a pillanatot, amikor a megvert és megalázott ellenség békéért esedez, hanem azon a napon, amelyen győzelmeink révén háboruelőtti birtokállományunkat biztosítottak tekinthetjük, készek voltunk elfogadható, tisztességes békére.

Ellenségeink azonban, akik rablóhadjáratnak tervezték az ellenünk szőtt hatalmi összeesküvést, mindeddig hallani sem akartak békeajánlatunkról és még a szociálistáknak a béke előkészítésére irányuló törekvéseit is sanda szemmel nézték.

Annál szomorubb és felháboritobb, hogy nemcsak Ausztriában, de Magyarországon is találkoznak politikusok, akik a monarkiát teszik felelőssé a háboru kitöréséért és akik a béke kése-

delmességének az okát a monarkia magatartásában látják.

Hát hiszen igaz, ha gyáván és alávaló módon bele akartunk volna nyugodni Magyarország szétdarabolásába, ha kész predának felajánlottuk volna a Habsburg monarkiát: 1914-ben, avagy egy-két évvel később is elkerülhetők volna a háborut, amint hogy az is bizonyos, hogy hitszegéssel, Ausztria-Magyarország becsületének és érdekeinek a feláldozásával most hamarosan békét köthetnénk.

De amily becsületes és honmentő cselekedet volt a hazánk területi épsége ellen intézett támadás ellen való férfias sikraszállásunk, épp annyira kívánatos, hogy ab ovo visszautasítsunk minden olyan gondolatot és tervet, mellyel illetéktelen tényezők ránk akarnak kényszeríteni az elhamarkodott, megalázó békét.

A magyar nemzet annyira át van hatva annak tudatától, hogy nem köthetünk békét, a monarkia területi épségének biztosítása nélkül és mielőtt biztosítottuk volna hazánk jövő fejlődését, hogy csak ennek a dogmatikus meggyőződésnek tudható be, hogy külügyi vonatkozásu fejtegetéseivel Tisza István határozott sikert arathatott, Czernin gróf egyáltalán nem szolgáltatott okot nyugtalanságra. A függetlenségi párt vezető emberei pedig élén Károlyi Mihály gróffal, amióta részeseivé lettek a hatalomnak, több körültekintést tanu-

síthatnának a külügyi relációk megítélésében.

Ausztria új miniszterelnöke megragadta az első alkalmat, hogy kellő korlátok közé utasítsa a szláv berzenkedőket. Több interpellációra válaszolva, Seidler miniszterelnök a legerélyesebben utasította vissza a Reichsratban elhangzott ama „kijelentéseket, amelyek a Németbirodalommal való hűségben kipróbált szövetségünk tiszteletbentartása szempontjából mélyen sértők”.

A békére vonatkozólag pedig nyomtatással utalt arra, hogy a békekötés joga az alaptörvények értelmében ő felségének van fenntartva; kijelentette továbbá, hogy a külügyi kormányunk mindenkor kész szövetségeseivel egyetértésben becsületes béke alapján ellenségeivel tárgyalásokba bocsátkozni.

Ismeretesek — ugymond — az ellenség előtt a monarkia szabad fejlődését garantáló feltételek és ameddig ellenségeink külügyi kormányunk és szövetségeseinek a béke kérdésében elfoglalt álláspontját nem fogadják el, folytatjuk a reánk kényszerített háborut, amíg a monarkia népeinek kitartásuk jutalmául a becsületes béke osztályrészül fog jutni.

Ez világos beszéd, megérthették a monarkia ellenségei, de megérthették azok is, akik Lajtán innen s túl akarva vagy nem akarva, külügyi politikánk kompromittálásán fáradoznak.

A „CSIKI LAPOK” TÁRCÁJA.

Néhány szó a nők választójogáról.

Irtá: Bajorné Reviczky Margit.

A fővárosi lapok már több ízben tárgyalták azt az örvendetes eshetőséget, hogy már az általános titkos választójoggal kapcsolatban a nők választójoga is a megvalósulás stádiumába lép. És ha ez csakugyan meg lesz, az évszázadokig oly igazságtalanul mellőzött női nemcsak azokat a jogokat kapja meg, melyeket őt mint embert, teljes joggal megilletik.

Nagy tévedés azt hinni, hogy a nők politikai érettsége legkevésbé is háttérbe szorítaná az anya és háziasszony fogalmát. Hiszen felemlíteni is szükségtelen, — mert látjuk eleget a mindennapi életben, — hogy az a nő, aki fárasztó iskolai tanítás után, vagy erős gyári munkából hazatér, szabad idejében épp oly buzgalommal stoppolja meg gyermekei harisnyáit, és oldja meg a háztartás mai nehéz problémáit, mint az az asszony, aki még meg van kimélve a kenyérkeresés nehéz munkájától.

De ettől eltekintve nagy tévedés azt is hinni, hogy az „új asszony” a „régieknél” csak egy személynivel is növeltebb lesz. Mennél több funkciót teljesít, mennél több dologhoz ért, annál magasabb fejlettségű lény és intelligensebb. Az intelligenciával jár pedig a lelki finomság, s az emberszeretet.

Hát nem-e jobb és nem-e kívánatosabb már csak nemzetgazdasági szempontból is, hogy az utódok ilyen anyáktól származzanak.

A modern nő tehetsége rohamos fejlődésnek semmi köze a férfias és nőies vonások felcseréléséhez, nem egyéb, mint mindkét nem közös emberi vonásainak emelkedő fejlődése a nőben, s ez mindenképpen csak jó hatású lehet. A ki elfogulatlan szemmel néz maga körül, nem zárkozhatik el a folyamatban lévő változás felismerésétől. A társadalmi öntudat növekedése és intenzív fejlődése a modern életnek éppen olyan világos jelensége, mint a nő helyzetének megváltozása.

A kettő szorosan összetartozik. De viszont a milyen helyes és jogos a nő helyzetében manapság végbemenő változás, éppen annyira helytelen volna, a multat már bolygatni, fel-

hányni és az eltűnt igazságtalanságokra keserűséggel gondolni. A női nemnek, — eredeti fölényének teljes tudatában, — mást nem kell éreznie, mint mély és jóleső büszkeséget a felett, hogy évezredekken át türelmesen tudott szenvedni, és arra várni, hogy a férfiben lassan-lassan kifejlődjék a teljes faji egyenlőség tudata. Türelmével győzte a várást és győzte a szenvedést. És éppen azért most már el kell jönni annak az időnek, hogy elnyerje jutalmát.

A hol ma elérhetetlen erények után törekszünk és kapaszkodunk, ott ezután természetesen és könnyen fejlődnek majd ezek a tulajdonságok. A hol a fennmaradt kezdetleges erők hátráltató befolyása eddig meggátolta az emberi haladást, ott könnyen és gyorsan folytatja majd utját, ha a férfiak és nők egyenlő gazdasági viszonyok közt élnek.

Még csak annyit: Ha a faj anyja szabad, a születéssel nyert egyenlő jogoknak és a társadalmi evolúció nyugodt, csendes és barátságos erőinek hatása jobb világot fog teremteni.

Ezt hiszem és vallom.

Pusztító tűz Zsögödön.

Csikszereda, július 17.

Hétfőn délután 2 órakor pillanat alatt terjedt el városunkban a hír, hogy a szomszéd Zsögöd község lángokban áll. Az emberek rémülve látták az égnek szálló hatalmas láng- és füstoszlopokat, melyek az utóbbi időben oly gyakoriak voltak a szerencsétlen sorsú székely községben.

Még jól emlékezünk arra a borzalmas tűzre, mely egy pár év előtt Zsögöd községnek több mint egyharmadát a földdel egyenlővé tette.

A román betörés Zsögöd községben rettenetes károkat okozott. Egyike azoknak a községeknek, mely legtöbbet szenvedett. Sok lakóházat és gazdasági épületet az ellenség felgyújtott, melyek ma is romokban hevernek, a községet pedig teljesen kifosztotta.

A lakosság, mely az ellenség elől csaknem teljesen elmenekült, csak április és május hónapban tért vissza; alig rendezkedett be még otthon, inkább kint a mezőn látott dolga után. A községtől igen sokan vannak távol, főleg hadbavonultak, a férfi munkaerő.

E nehéz helyzetben jött most az újabb csapás, az újabb pusztító tűz.

A tűz kitörése.

A tűz eddig ki nem derített okból a Kunák-utcájában, Nagy Bálint csűrében folyó hó 16-án délután keletkezett és a nagy szélben feltartóztatlanul, rendkívül gyorsan terjedt. Csak az tudja és ismeri a tűz rohamos terjedését, aki zsufoltan épített faházak és gazdasági épületek égését már látta.

A Kunák-utcájának patak felőli jobb oldala pár perc alatt lángokban állott s mire a katonaság és a tüzfecskendők megérkeztek, már csak a tűz lokalizására lehetett gondolni.

Szerencsére a közel folyó patak az utóbbi napok esőzéseitől megduzzadt és bővizű volt, ami az oltást lényegesen elősegítette. A tűz hírére Hausmaninger Albert alezredes, csikszeredai állomásparancsnok gyorsan kirendelte a katonai munkaerőt, a tűz színhelyén ő maga is megjelent és az oltási munkálatokat vezette.

A tűz a Kunák-utcájából felfutott az ugynevezett Gödörbe, a hegy alá és ott is több lakóházat és gazdasági épületet elpusztított. Ekkor azonban a működő fecskendők, a katonaság és polgárság megfeszített erejével, megfékeztek a tüzet. A délután 2 órakor kiütött tűz délután 4 órára teljesen lokalizálva és elfojtva volt.

Az iskola, a templom, valamint Mikó Bálint titkos tanácsos kuriája sértetlen maradtak.

Harminc gazda leégett.

A helyszínén tartott rövid szemle után megállapítottuk, hogy mintegy harminc székely kiscsászka csaknem teljesen leégett. Legtöbbnek nemcsak lakóháza, de csűrre és más gazdasági épületei is a tűznek estek áldozatul, a románok által még visszahagyott belső berendezéssel együtt.

Emberéletben és állatokban kár nem esett. Az emberek, asszonyok és gye-

rekek kint dolgoztak a mezőn, az állatok pedig kint voltak a legelőn.

Leégték Dani József, özv. Ruzsuly Istvánné, özv. Ruzsuly Jánosné, Kalamár Ferenc, Gál Ignácné, Tulit István, Pál István, Albert Károly, Albert János, Bakó József, Péter Ferenc, Nagy Ferenc, Darvas László, Vaszi Antal, özv. Nagy Istvánné és Nagy Károly, Albert Antal, Gál András, Jakab Antal, Salló János, Kuna Albert, Koncsag István, László Lázárné, Vaszi Albert, Nagy István, Albert Mihály, Kóka János, Salló Béla, özv. Tőke Jánosné, Salló Lajos.

Az istállóban az Olt melletti idei széna elégett, mert ez már behordatott. Más termény még kint van a mezőn.

A házaknak csak egy része volt biztosítva, de ezek is oly alacsony összegekre, hogy a kár csekély része térül meg. A kár mintegy 160—200,000 koronára tehető.

Segítség a tűzkárosultaknak.

Fejér Sándor alispán a tűz hírére személyesen jelent meg a helyszínén, hogy a pusztítás mérvéről meggyőződést szerezzen. Azonnal intézkedett, hogy a mindenét elveszített tűzkárosultak élelemmel láttassanak el és a hajléktalanok a községben elszállásoltassanak. Főleg ez ütközött nehézségbe, mert a községben állandóan katonai beszállások vannak. Dr. Szekeres József plebános vezetésével egy küldöttség kérte Gyalóky Sándor főispánt és Fejér Sándor alispánt, hogy illetékes helyen tegyenek lépéseket az iránt, hogy katonai beszállások alól a község mentesítsék. Ennek előreláthatólag rövidesen meg is lesz a foganatja.

A segélyezési és gyűjtési akció a legközelebbi napokban megindul, addig is a tűzkárosultak részére a szükséges élelmet a vármegye alispánja utalja ki.

A vizsgálat megindult annak kiderítése iránt, hogy a tűz hogyan, kinek hibájából keletkezett.

A honvédek és az erdélyi oláh betörés.

A cs. és kir. sajtóhadiszállásról jelentik: Az Erdélybe betört oláh hadsereget offenzíván gyors lendülettel üzte ki annak idején Csikmegyéből. Az oláhok olyan gyorsan üritették ki az Uz völgyét, hogy még előkészített állásaikat sem használhatták. Csak a határon túl állott meg egy óriási erdővel borított hegyvidéken, amelyet mély völgyek hasítanak. Az Uz völgye is ilyen mélyedés. Nyomorúságos szekerut vezetett itt akkoriban az oláh határhoz.

Decemberben itt nagyobb orosz erőket, körülbelül két hadosztályt vetettek harcba, csupa friss, újonnan felszerelt csapatot, amelyeket éppen akkor hoztak Dél-országból. Csapataink, a honvédek és csekély számú hadsereg gyalogság, az Uz és a Csobányos völgye közt húzódozó terepszakaszt tartották itt, a szomszédos német csapattestekre támaszkodva. Harmincezer lépésnyi vonalon nyolc zászlóalj állott, amelyek létszáma a november óta tartó harcok és az üldöző menetelés nagy fáradságai közben 6000 puskára olvadt le.

Akkoriban december 23-án, a hatalmas tuleróval támadó oroszoknak sikerült visszafoglalniuk az 1340 méter magas Magyaros

határhegység magaslatait. Ez egy meredek, bükkerdőkkel szinte a csucsig borított kup, egy északnyugatra húzódo hegygerincen, amely az egész vidéket dominálja. Az oroszok itt megfeszítették magukat géppuskákkal, ágyúkkal és a pompás erdőháton, amelyről nagytávolságban az egész vidék áttekinthető volt, utjainkat is láthatták. Magas hó volt és képtelenségnek látszott, hogy az ellenséget ezen az uttalan, szakadékokkal megtépdesett terepen valaha is megközelíthetők alulról.

A mi honvédeink négy kampóalakban lehajlított állásban tartották magukat a Lapos, Magyaros és Söverjes alatt. A zászlóaljok a nehéz harcokban 240—400 emberre olvadtak, előttük ötszörös tuleró, amely magaslati állásaiból folyton előtörni igyekezett. Amellett a trén is csak nehezen érkezhettek s a veszélyes terepen az ellenség tűzhatása mindent dominált. Hadvezetőségünk akkor elhatározta, hogy az orosz lekergetik onnan.

A 9., 10. és 11. ezred honvédeinek kellett megtámadniuk a Magyarost. Melléjük adtak két századot a 9. gyalogezredből és a 35. Landwehr ezred néhány osztagát. A talaj ebben az időben keményrefagyott. Minden ágyut, minden lövedéket messziről kellett odavontatni, a legközelebbi vasutvonal 40 kilométernyire hátrább feküdt, amellyel az Uz völgyön át kegyetlenül rossz ut vezetett. Egy nehéz aknavető gránátot már máhás állat háttára kellett tenni és mert az állásba helyezett 60 aknavető mindegyike 60 lövedékkel volt felszerelve, ez az egyetlen fegyvernem már ezer meg ezer máhásállat-terhet jelentett. Az Uz völgyet lőtte az ellenség, a szállításra tehát csak éjjel lehetett gondolni. Több mint félszáz ágyut cipeltek így fel, amelyek sokszor igazán úgy festettek, mintha tányéron mutatnók fel őket az ellenségnek.

De az orosz nem sokat törődött vele. Látta a Magyarost, amint futó árkaink készülnek, látta, hogy minden éjszaka nőttek egy nagyot, de hagyta az árkat ároknak. Ezen a terepen teljesen kizárt dolognak vélt minden komolyabb támadást és nyugodtan rábizta magát a természetes erődre, amelyben fészkelte.

De a Magyaros orosz parancsnoka nem számolt a honvédek szívével. Nem tudta, hogy egy magyar csapat győzelmi akarata a maga viharos tempójával minden akadályon átgázol, legyenek a viszonyok még olyan rosszak is.

Március 8-án reggel az ágyúk és aknavetők elkezdtek ropogni, pattogni. Az acélorkán néhány óra alatt leberetvált a magaslat bükkeit. Tizenegy órára volt kitűzve a támadás. De a támadási szakasz közepén már háromnegyed tizenegy órakor megindultak a rohamcsapatok honvédei, nem lehetett már tartani őket, és rávetették magukat az ellenség árkaiba. A tűzérési támadás közben apróbb csoportokban felküzdötték magukat méteres hóban a meredélyre és az utolsó darabon olyan váratlan gyorsasággal törtek előre, hogy az ellenség az ágyúk orkánja után még lélegzethez sem juthatott, mikor a rohamozók kézi gránátjai már az árkaikba zuhogtak.

Az első támadás a Magyarostól északkeletre fekvő „névtelen“ kupra zúdult, miután előzőleg egy néhány méternyi széles, kopár, majdnem merőleges hegygerincet vitték fel. Hogy itt közvetlenül az orosz géppuskák torakában sikerült feljutni a szűk hegyháton, az egyike azoknak a csodáknak, amelyeket csak egy igazán elsőrangú csapat szellemével lehet megmagyarázni, a melynek teljesítményei mindig messze túlhaladják a várható közepet. Március 8-án a déli órák felé már az egész Magyaros állás a miénk volt. 1004 orosz, 17

géppancka, 6 akna- és gránátvető, nagy tömeg lözser maradt a kezünkön, amellel az ellenség igen súlyos, véres veszteséget szenvedett. A mi veszteségeink megint rendkívül csekélyek voltak, mint mindig, mikor alaposan előkészített és ügyesen véghezvitt műveletről van szó. Jobbszárnyunknak például 18 halottja és 30 sebesültje volt. Francia foglyok és orosz tisztek nyomban az átadás után antipirint kértek, hogy reszkető idegeiket csillapíthassák.

— Votre artillerie, c'est terrible! — mondta egyikük egész testében remegve.

A vállalkozást heteken át gyakorolták a miénk az arcvonal mögött, hasonló terepen és mindenki, szinte lépésről-lépésre megtanulta a maga egyéni leckéjét. Az oroszok a legközelebbi napokban dühös támadásokat intéztek a Lapos-mélyedés ellen, de hasztalan. A Magyarost örökre elvesztették, és vele az Uz és Csobányos völgyének kulcsát. Ez volt az utolsó, amely lesújtott rájuk, mielőtt hazájukban kitört a forradalom. A Magyaros oldalán lévő két névtelen kup egyikét a hódítók elnevezték „Károly király kup”-nak, a másikat a csapatok által bálványozott brandenburgi tábornokról, aki itt hadseregszerep-parancsnek, elkeresztelték „Litzmann-kup”-nak. De a Magyaros is megérdemli a nevét. Amíg a Kárpátok állanak, a Magyaros magyar támadóinak, a derék és hősi 9-es, 10-es és 16-os honvédeknek dicsőségét hirdeti.

Firtos Ferencz hősi halála.

Csikszereda, július 18.

Itt járt közöttünk derűs kedvvel, gondtalan lélekkel. Fiatal sugár természetén megfeszült az uniformis, rózsás piros arca maga volt az élet, fekete haja, villogó szemei jellegző kifejezést adtak mindig éber tekintetének. Beszélgetve vele, csak sas-szeméi árulták el, hogy a legvégő halálfiái közé tartozik.

Egész megjelenése a szerény, de öntudatos jó lélek benyomását keltette. Magával törődött a legkevesebbet. Látszott egyéniségén, hogy nem magáért él, szeretete az embereket, a társaságot s mint katona, élt-halt hazájáért.

Nőtlen volt és fiatal, mint a levegőnek valamennyi halál-fia. Közében egy sok esztendő nehéz fáradságával megszerzett diplomával, széleskörű képzettséggel, közvetlenül az élet kapuja előtt állt.

És jött a világháború. Mint tűzértiszt szolgálta hazáját, ott is mindig a legveszélyesebb helyen. Megfigyelő volt. Csapongó lelkét azonban ez sem elégitette ki, ellenállhatatlan erő hajtotta, hogy ura legyen a levegőnek, bepillantson ellenségeink legféltettebb hadititkaiba és szembeszálljon harcigépén a betolakodó ellenséggel.

Nem tartotta vissza e lépésétől családja, féltő gonddal örökös szülői és aggódó nővérei, kikről mindig annyi melegséggel, forró szeretettel emlékezett meg. Vitte a kötelesség szava fel a levegőbe, a nagy bizonytalanság elé.

Székely volt, a mi vérünkéből való. Természetes volt tehát, hogy az orvtámadó oláhval szemben akart küzdeni. Nap-nap után fejünk felett kattogott gépe, majd nyilegyenesen fordult az iamert irány felé. Föltették, de ő mindig abszolút bizalommal ment utjára.

Ritka volt az az utja, mikor ellenséges tűz nélkül térhetett vissza. Legtöbbször a földről és levegőből egyszerre zuhantak rá az ellenséges lövegek, de gépe elkerülte az ezer veszélyt és sokszor lyukakkal ugyan, de mindig visszaérkezett. Őt magát kerülték a golyók.

Az ezer veszély nem tette gondolkosává,

sőt merészebbé és gondtalanabbá. Kedélye friss és eleven maradt. Sokszor gondolkodóba ejtett, mikor állandó derűs hangját hallottam, finom lelkének megnyilatkozását élveztem. Társaságban nem volt benne semmi az elszánt katonából. A szép és kellemes iránti meleg szeretete sugárzott ki minden szavából, ami őt mindenki előtt közvetlenné és kedvessé tette. Jóízű nevetését mintha most is hallanám, ritka előzékenységét mintha most is látnám. Alig hitte volna el róla az ember, hogy ő a legnagyobb bizonytalanság exponense, ki soha sem beszél a veszélyről, harci sikereiről vagy legcsekélyebbet is önmagáról.

És jött a végzet. Kora hajnalban, mikor a békés emberek még javában aludtak, csak a harcvonalban levők szeme örködött, ismét gépére szállt, rendes ivoit leírta és azután nyilegyenesen repült az ellenséges vonalak fölé. A startnál azzal bucsuzott kollegájától, hogy ma ellenséges repülővel fog küzdeni. Hangja a rendíthetetlen bizalomé volt.

Két ellenséges gép támadta meg egyszerre. Készült rá, várta őket, hisz hozzá volt szokva. Harcait mindig az ellenséges vonalak felett vívta, rá nézve hátrányosabb körülmények között. Ezuttal két gép támadta meg. Mindkettővel egyszerre vívta meg a harcot, mely rá nézve végzetesen dőlt el. A gépfegyverek ontották rá a tüzet és ő utolsó lehellestéig viszonozta azt. Több golyótól találva még akkor is lőtte az ellenséges gépeket, mikor pilótája négy legsúlyosabb sebből vérzett. — Egyik ellenséges géppel már végzett. De egyszerre csak elakadt gépfegyverének hangja. Pilótája óriási nehézségek között, emberfeletti erővel vissza tudta még vezetni az erős tűz alatt tartott gépet a mi vonalainkhoz. A gép simán, sok helyen megsebezve ugyan, leszállt a mi földünkre, de akkor már a hős repülőtiszt halott volt, pilótája pedig a legsúlyosabb sebekből vérezve eszméletlenül maradt gépében.

Az emberek mélyen megdöbbenve hallották a rózsás arcú ifjú hős dicső halálát. Hihetetlenül hangzott a hír, hogy a dicső harcok hőse, a mindig örök életnek látszó vig fiu eltávozik körünkből.

Bele kell nyugodnunk a háborúnak rettenetes végzetébe, mely elszakítja szeretettjeinket és mikor legjobban tudunk örüdeni neki, akkor sujt a legkegyetlenebbül.

Hős volt ő, az igazi hősök mintaképe, ki hazájáért választotta az ezer veszélyt és szívesen adta életét érte. (s. a.)

A stanislai harcok.

Miután Bruszilov offenzívája keletgalíciai centrumunk ellenében az oroszok szörnyű véradózatába fult, most már keletgalíciai frontunk déli szárnya ellen rendelte el az orosz főparancsnok a támadást, hogy a Dnyeszter és a Kárpátok között a Stanislau—Kalusz—Dolina-vonalon áttörve, Lemberget dél felől átkarolja. Az offenzíva vezetését Kornilov tábornokra bízta. Ünnepezték a hős az orosz forradalomnak, aki már azzal szerzett népszerűséget, hogy 1915 májusában Bruszilov akkori VIII ik hadseregében küzdve, fogságunkba esett, de később sikerült megszöknie.

Kornilov tehát három-, majd négy-szeres tuleróval megtámadta egyetlen miskolci hadosztályunkat, mely a stanislai szakaszon 12 kilométeres szélességben védekezett Clezov és Zagvozdz falvak között. Két napig tartó elkene-

redett harc után, melyben csaknem az egész orosz támadó erő fölmozsolódott, mégis vissza kellett vonunk stanislai frontunkat, mert Kornilov további hadosztályokat vetett a küzdelembe. A tuleró nyomása elől előbb a Lukovica, majd a Lukva patak mögé vonultunk, végül a Lomnicánál helyezkedtünk el új védelmi állásba. Halics romjait természetesen át kellett engednünk az ellenségnek, melynek — orosz jelentés szerint — 8000 emberünk is kezén maradt.

Áttörnie azonban épp oly kevésbé sikerült, mint centrumunkban. Déli szárnyunkon mindenesetre jelentős térnyereséget érhetett el — Kaluszig 25 kilométer mélységben nyomult előre, — de a Narajovka és a Kárpátok között helyzetünk mindössze annyiból változott, hogy arcvonalunk most az oroszok felé erős kiöblösödést mutat, amely, föltéve, hogy Brzezanyánál és a Tatárhágónál az iv két szélső pontját tartjuk s föltéve, hogy az oroszok újabb támadásait a Lomnicánál visszaverjük, rájuk nézve sokkal veszélyesebb, mint ránk nézve. Reméljük, hogy az erőviszonyok kiegyenlítődése után mindkét föltételnek meg fogunk tudni felelni.

Hivatalos jelentéseink és az orosz hivatalos jelentések egybevetéséből a csata képe ma még csak igen homályosan áll előttünk. Julius 6-án és 7-én az oroszok hatalmas lökéseit miskolci hadosztályunk még vitézül fölfogta, harmadik napra azonban az ellenségnek sikerült védelmi műveink első állását 12 kilométer szélességben benyomnia. A tavalyi Bruszilov-offenzíva a Halics — Jezupol — Jomnica — Pasiczna-vonalon akadt meg; állásaink itt a Dnyeszter, a Bystryca és a Bystryca—Solotvinska nyugati oldalán emelkedő magaslatokon voltak, melyek egyrészt a Stanislautól Halicsba vezető műutat, másrészt a Stanislautól Kaluszba vezető műutat és vasutvonalat dominálják. Az orosz offenzíva most észak nyugati irányban, tehát Kalusz felé törekedett az áttörésre s ezzel egyszerre mind a halicsi Dnyeszter-hídfőnek dél felől való átkarolására. Mikor a tuleró nyomásának engedve, kénytelenek voltunk a Lukovica és a Lukva patakokon túl visszavonulni, melyek éppen Halicsnál ömlenek a Dnyeszterbe, halicsi kiugró frontrésztünket is ki kellett ürítenünk, hogy így a Dnyesztertől délre és a Dnyesztertől északra eső harcvonalaink összefüggését megőrizhessük. A Dnyesztertől délre a Lomnica mentén helyezkedtünk új védelmi pozícióba s ez a pozíció a Dnyesztertől északra egyelőre simán kapcsolódhatik a Narajovka és Gnila Lipa közt húzódó állásaink vonalába.

A stanislai harcok után Lemberg helyzete annyiból változott, hogy most már nemcsak keleti és délkeleti, hanem déli irányból is hatalmas gyűrőben fogja körül az orosz harcvonal. E körív átlag 80 kilométeres sugaru s gyújtópontjai: a zborovi, a brzezanyi, a halicsi és a kaluszi utcsomópontok. Bruszilov előtt mindenesetre fölvillanhat az első lemergi csaták képe, mikor e hatalmas gyűrű összerúgására teszi meg további intézkedéseit.

Számításait azonban meglehetősen keresztül huzta csapataink ellenoffenzívája, mely az oroszokat visszavetette a Lomnica folyón és Kalusz kiürítésére kényszerítette. A harcok mindkét részről nagy erővel folynak.

Vaskorona-rend — egy székely hadnagynak.

Csikszereda, július 18.

A világháboruban a székelység ezerszer bebizonyította, hogy a vitézségben, kitartásban és általában harci erényekben a világ legjobb katonái közé tartozik. Fiai mindig ott küzdenek a legelső között, ahol a harc legjobban dúl és ahol legnagyobb a veszély. A 82-ösök és 24-es honvédek híre messze földre eljutott, a harci jelentések és legfelsőbb hadur számaltanszor a legmagasabb elismerés és dicséret hangján emlékeztek meg róluk.

A Gereóffiek és Vén Zoltánok igazi mintaképei a magyar hősiességnek, utódaik a székely rabonbánoknak.

Ezuttal egy páratlanul fényes kitüntetésről emlékezünk meg, mely vármegyénk szülöttét, csekefalvi Gábosy József 23. tábori vadász-zászlóaljbeli tartalékos hadnagyot érte. A fiatal hős résztvett az olaszok elleni tizedik Leonzócsatában, hol mindvégig emberfeletti vitézséggel és hősiességgel küzdve, súlyosan megsebesült, mely mindkét szemének elvesztésével fenyegette. Értesülésünk szerint a napokban egyik szeme már annyira javult, hogy tul van a veszélyen, a másik szeme azonban még válságos.

A király most Gábosy József hadnagyot az ellenséggel szemben tanusított kiválóan vitéz és rendkívül eredményes magatartásáért a III. osztályú vaskorona-renddel tüntette ki. Oly ritka kitüntetés ez, melyet tartalékos tisztnek és azok között is hadnagyok csak a lehető legritkább esetben és akkor is olyan szolgálataikért kaphatnak meg, melyek véghez viteléhez emberfeletti hősiesség kívántatik meg. Gábosynak még két harctéri kitüntetése van és most nyert magas kitüntetést érdekesebb teszi az a körülmény, hogy egyidőben kapta meg a nagy ezüst vitézségi éremmel, melyet még zászlós korában érdemelt ki.

Gábosy a vaskorona-rend elnyerésével egyike lett a monarchia legszebben dekorált tisztjeinek.

A fiatal hős a polgári életben kereskedelmi iskolai hallgató és fia Gábosy Mihály vármegyei irodatisztnek.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Adomány a tüzkárosultaknak.** Lázár Miklós csiktaploczai földbirtokos 50 koronát adományozott a csikszögödi tüzkárosultak javára.

— **Erdőtisztek kinevezése.** A földművelésügyi miniszter Berecz János és Barabásy József m. kir. segéderdőmérnököket m. kir. erdőmérnökökké kinevezte.

— **Halálozás.** Lázár Árpád csikrákosi birtokos és kereskedő, a 82. gyalogezred katonája a haza védelmében szerzett hosszúságú betegségében a debreczeni Vöröskereszt kórházban 48 éves elhunyt. Temetése Debrecenben július 13-án ment végbe. Halálát nagy családja és kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Házasság.** Szopos Dávid kir. postatiszt, tartalékos főhadnagy eljegyezte Takács János sepsiszentgyörgyi kir. pénzügyigazgatóhelyettes leányát, Erzsikét.

— **Kitüntetés háborus szolgálatért.** A király különös alkalmazásban teljesített kitűnő szolgálatainak elismeréséül dr. Zalán István miniszteri segédtitkárnak, továbbá a háború folyamán tanusított kiválóan hazafias magatartása és kitűnő teljesítményeinek elismeréséül Majthényi Miklós székelyudvarhelyi polgármesternek a Ferenc József-rend hadidiszitvényes lovagkeresztjét adományozta.

— **Menekültek jegyzése a hadikölcsonra.** Minden dicséretre érdemes magatartásról kaptunk értesítést vármegyénk egy olyan községéből, mely még most is közel esik a fronthoz, a román invázió idején pedig igen sokat szenvedett. A nagykászoni római katolikus hitközség hívei Mészáros József plebánosuk közbenjárására a VI. hadikölcsonra 223.700 koronát jegyeztek. Ebből az egyház 21600 koronát jegyzett, melynek eddigi jegyzése 120 ezer korona. A hitközség híveinek eddigi jegyzése a hat hadikölcsonra kerek-számban 1 millió korona.

— **A csikszeredai főgimnázium megnyitása.** Az igazgatóság a közönséget értesíti, hogy az iskola megnyílik s a tanítás a rendes időben megkezdődik. Augusztus 25-én lesz a magántanulók írásbeli vizsgálata. Augusztus 27-én és 28-án a magántanulók szóbeli vizsgálata. Augusztus hó 29-én javító vizsgálatok. Augusztus hó 30-án, 31-én és szeptember 1-én a tanulók beiratása, még pedig d. e. 8—12-ig. Fizetendő díjak a következők: 1. tandíj katolikusoknak 40 K, nem katolikusoknak 60 K, 2. felvételi díj 6 korona, nem katolikusoknak 10 korona, 3. tanári nyugdíjilleték mindenkinek 12 korona, 4. értesítő-díj 2 kor., 5. ifjúsági könyvtár-díj 1 korona. Mint hogy pedig az internátusban és finevelő-intézetben tábori kórház van, akik a szülői háztól nem látogathatják az iskolát, olyan intézetbe iratkoznak be, ahol szálláson vagy bennlakásban helyezkedhetnek el. Az alapítványosok ösztöndíjukat a finevelő intézet igazgatójától készpénzben vehetik fel. Csikszereda, 1917. évi július hó 17. Kassay Lajos főgimnáziumi igazgató.

— **A piacról.** — De szép tejfelje van!
— Csak volt, mert eladtam.
— Aztán mit kapott literjéért?
— Négy pengőt, egy pofont meg nyolc napot.

— **A burgonya árának maximalása.** Az Országos Közélelnevezési Hivatal elnöke az 1917. évi termésből származó, vagyis az új burgonya árát akként állapította meg, hogy a mosott új burgonya kilogramja 40 fillér, mosatlan új burgonya kilogramja 36 fillér. A ki ezen maximális árat túllépi, vagy kijátsza, az az 1914. évi I. t.-c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

— **Az új buza ára.** Budapestről írják: A „8 Órai Újság” jelenti: A buza 50 koronás árához már a minisztertanács is hozzájárult, azonban a kenyérliszt ára változatlan marad. Ha a kormány engedni fog a malmok kívánóságának, úgy a kenyér ára megrágnál.

— **Elveszett hegedűk.** A román betörés alkalmával Gyönös Gyula lakásából Csikszereda, Rákóczi utca 56. házában alól elveszett két értékes mesterhegedű. — Az egyik tokban, rózsafa-vonóval. A másik törött állapotban. Aki nyomra vezet, 100 korona jutalomban részesül.

— **Ingyen tankönyv a szegény tanulóknak.** A kultuszminiszter értesítette a tanfelügyelőségeket, hogy az egyetemes nyomda a jövő iskolai évben a háború előidézte súlyos gazdasági viszonyokra való tekintettel, fokozottabb mértékben ad ingyen tankönyveket az iskola szegéysorsu tanuló részére. A miniszter emellett felhívja az iskolákat, hogy jelentsek be, milyen mennyiségben van szükségük ingyen tankönyvekre?

— **A hadisegély felemelése.** A hadisegélyezés rendezése a mai iróztatón nehéz drágaságban igen fontos. A volt kormány — mint már megírtuk — 50 százalékkal tervezte a hadisegély felemelését. Az Eszterházy-kormány csak a felnőtteknek emeli fel a hadisegélyét napi egy koronára. A pénzügyminiszter erre vonatkozólag most kéri be a pénzügyigazgatóságtól az adatokat.

NAGY FERENC

vegyesárúk kereskedése
Csikszereda, Apaffi Mihály-utca I. szám.
Özv. dr. Filep Sándorné házában (Sarok-lizlet).
Ablaküvegezés mérsékelt árban.

Az Agrár Takarékpénztár R.-T. csikszeredai fiókintézete

értesíti ügyfeleit, hogy az eddigi betét-kamatlábat f. évi július 1-től félszázalékkal leszállította.

MEGHÍVÓ.

A „Csikszeredai Vadásztársaság” ez évi rendes közgyűlését

1917. július hó 28-án d. u. 5 órakor fogja az „Orthon” kávéház helyiségében megtartani, melyre at. tagokat ezennel meghívja az elnökség.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az elnök évi jelentése, 1916. évi zárszámadások előterjesztése.
2. Pénztáros jelentése.
3. Pénztárnok részere a felmentvény megadása iránti határozathozatal.
4. Új tagok felvétele.
5. Beérkező indítványok tárgyalása.
6. Esetleges indítványok.

Értesítés.

Tudomására hozom Csikszereda város és vidéke m. tisztelt hölgyközönségének, hogy a menekülésből visszatérve női-szabó varrodámat

Csikszeredában, Szultán Gergely-féle házában (Rákóczi-utca) ismét megnyitottam és elvállalok legújabb divatszertinti ruhakészítéseket. Tisztelettel

AMBRUS GYÖRGYNÉ,
női szabóné.

Sz.: 292—1917.

e. g.

Feladési hirdetés.

Csikszentdomokosi közbirtokosság vasutállomástól 6 kilométerre fekvő Szedlakai mintegy 4000 köbméter szel-döntött lucfenyő fatömegét, köbméterenként 9 korona 50 fillér kikiáltási áron, Csikszentdomokoson folyó évi augusztus hó 6-án délelőtt 9 órakor árverésre bocsátja.

Szépvisi m. kir. járási erdőgondnokság.

Egy darab kétlovas fűkaszázó és egyszersmind kéverakó aratógép

kitűnő állapotban, eladó. Értekezni lehet Fosztó Géza tulajdonossal, Csikvárdotfalván.